הגדה של פסח

בנות ת"ש

זכור
את היום הזה
אשר יצאתם ממצרים
מבית עבדים

(שירה בצבור)

הא

לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצ-
רים. כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי
ויפסח. השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דיש-
ראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

(שירת ילדים)

מצוה

עלינו לספר ביציאת מצרים
וכל המרבה
לספר ביציאת מצרים
הרי זה משבח

(שירה בצבור)

פסח!

עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית עבדים. ודרך כל מחלות השעבוד והאונס והאינקביזיציה והשמד והפרעות נושאת האומה בלבה את הגעגועים לחופש, ומביאה אותם לידי ביטוי עממי אשר לא יפסח על כל נפש מישראל, על כל נפש עניה ומרודה.

אבות אל בנים, דרך כל הדורות, נמסר דבר יציאת מצרים כזכרון אישי אשר איננו מחוור ואיננו דהה. „בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים". אין לך שיא של הכרה היסטורית מרומם מזה, ואין לך התמזגות של יחיד וכלל — ברחבי כדור העולם ובעמקי הדורות — גדולה מאשר בזו שבגלוי עתיק זה. איננו יודע יצירה ספרותית והיא מחונכת לתעוב העבדות ולאהבת החרות כספור השעבוד ויציאת מצרים. ואיננו יודע שום זכרון עתיק שכלו מפנה לקראת העתיד, שכלו סמל לתקוה ולעתידנו כ„זכר ליציאת מצרים".

איזה יצר חרות עמוק טבוע בלב-עם, שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסור אותה מדור לדור.

ב. כצנלסון.

בכל דור ודור חיב אדם
לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים (הגדה)

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא. ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
ויעצמו במאד מאד, ותמלא הארץ אותם. ויקם מלך חדש
על מצרים, אשר לא ידע את יוסף. ויאמר אל עמו:
הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. הבה נתחכמה לו, פן ירבה,
והיה כי תקראנה מלחמה, ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו,
ועלה מן הארץ. וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם. ויבן ערי
מסכנות לפרעה — את פתם ואת רעמסס. (קריאה)

ובאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרץ (שירה)

ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שוטריו לאמר: לא
תאספון לתת תבן לעם, ללבן הלבנים כתמול שלשם. הם ילכו וקששו
להם תבן. ואת מתכנת הלבנים אשר הם עושים תמול שלשם תשימו עליהם.
לא תגרעו ממנו, כי נרפים הם. תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה.
(קריאה)

ויפץ העם בכל ארץ מצרים

לקושש קש לתבן (קריאה בקנון)

והנגשים אצים לאמר:

כלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן!

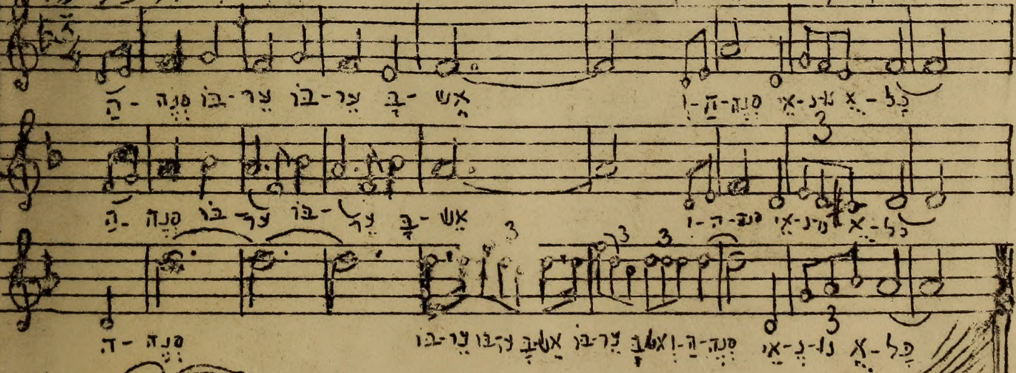
ויבאו שוטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר:

תבן אין נתן לעבדיך, ולבנים, אומרים לנו, עשו! (ב"פ)
תבן אין נתן — ולבנים עשו! (ב"פ בקנון). והנה עבדיך מכים (שירה)
ויאמר: נרפים אתם, נרפים, ועתה לכו עבדו ותבן לא ינתן לכם (שמות ה').

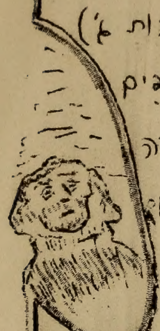
הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקוֹשְׁשִׁים אֶת הַקַּשׁ בַּמִּדְבָּר וְרוֹמְסִים בַּחֹמֶר. רָחֵל בַּת בְּנוֹ שֶׁל שׁוּתֶלַח הָיְתָה הָרָה לָלֶדֶת וְרָמְסָה בַּחֹמֶר עִם בַּעֲלָהּ וַיֵּצֵא הַוָּלָד מִמֵּעֶיהָ וְנִתְעָרֵב בְּתוֹךְ הַמַּלְבֵּן, וַיֵּרֶד מִיכָאֵל וְהֶעֱלָהוּ לִפְנֵי כִּסֵּא הַכָּבוֹד. בְּאוֹתוֹ לַיְלָה נִגְזַר גְּזַר-דִּין עַל מִצְרַיִם (פרקי דר' אליעזר).

וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם, וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם. וַיְבַקֵּשׁ פַּרְעֹה לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה, וַיִּבְרַח מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיְהִי רֹעֶה צֹאן יִתְרוֹ. וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה, וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: אָסוּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה.

(קנון ב-3 קולות)

הַסְּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ
וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל.

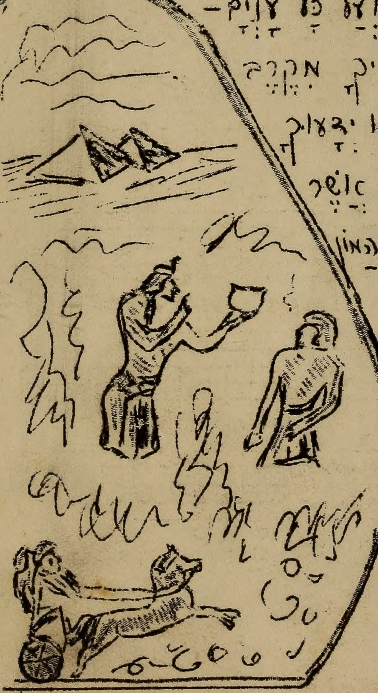

ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר: משה, משה! ראה ראיתי את עני
עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי. ועתה לכה ואשלחך אל פרעה
והוצאת את עמי בני ישראל ממצרים אל ארץ הכנעני (שמות ג')

לך שוב מצרימה ועשית לי עם. הידעת איך יעשה עם? את העובדים
ואת האומללים תקרא אליך, את כל אלה אשר יאנחו מעבודה
ומרב פרך ואשר יענו תחת יד נוגשים ופקידים ואין להם בלתי אם
לב, ובלב הזה אש רגש, ודברת אליהם והוצאת אותם מבית
העבדים וגאלתם ונתת להם חקים ומשפטים ועשית אותם לעם.
לך בוא מצרימה ובאת אל הענים והאומללים אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת
אליהם, כי עבדים הם – והם לא יבינו; ואמרת אליהם, כי אומללים הם – והם לא
ידעו; וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם – והם לא ישאו; ופקחת
את עיניהם בחזק יד על כל לחצם ועל כל ענים –
וגאלת אותם. ועם רב ימשך אחריך מקרב
אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך
עוד ומקרב כל העם מסביב אשר
רע ומר להם, והיית לאב המון
אדם רב ולראש שבטיו
ועשית מן התולעים –
אדם ומן האדם –
עם ומעפרות חול –
ארץ.

ב. פרישמן

שירה-נוסח א': **הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב**

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ בְּטֶרֶם יֶחְמָץ, מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם וְכָכָה יֹאכְלוּ אוֹתוֹ: מָתְנֵיהֶם חֲגֻרִים, נַעֲלֵיהֶם בְּרַגְלֵיהֶם וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם, בְּחִפָּזוֹן יֹאכְלוּהוּ.

שירה-נוסח ב': **הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב**

וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם.

שירה-נוסח א': **הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב.**

וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת, כִּי לֹא חָמֵץ, כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ (שמות יב-קריאה).

שירה-נוסח ב': **הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב,**

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, כִּי קָרוֹב הוּא, פֶּן יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה. וַיַּסֵּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר, יַם סוּף. וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ: מַה-זֹּאת עָשִׂינוּ, כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ. וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם חֹנִים עַל הַיָּם.

תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ עוֹמְדִים עַל שְׂפַת הַיָּם, הָיוּ שְׁבָטִים מְנַצְּחִים זֶה עִם זֶה. זֶה אוֹמֵר: אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם, וְזֶה אוֹמֵר: אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם. קָפַץ שִׁבְטוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין וְיָרַד תְּחִלָּה לַיָּם. וְהָיוּ שָׂרֵי יְהוּדָה רוֹגְמִים אוֹתָם. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: לֹא כָךְ הָיָה הַמַּעֲשֶׂה; אֶלָּא זֶה אוֹמֵר: אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם, וְזֶה אוֹמֵר: אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם. קָפַץ נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב וְיָרַד לַיָּם תְּחִלָּה (סוטה).

בְּשָׁעָה שֶׁבִּקֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַטְבִּיעַ אֶת מִצְרַיִם בַּיָּם, עָמַד עוּזָא, שַׂר שֶׁל מִצְרַיִם, וְנִשְׁתַּטַּח לִפְנֵי הקב"ה וְאָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! בְּמִדַּת הָרַחֲמִים

בראות אלמך, למה אתה רוצה להטביע את בני? מיד כינס הקב"ה כל פמל-
יא של מעלה ואמר להם: היו דנים ביני ובין עוזא, שר של מצרים. התחילו שרי
האומות מלמדים סניגוריא על מצרים. כיון שראה מיכאל כך, רמז לגבריאל וטס
למצרים טיסה אחת ושמט לבנה עם טיטה ותינוק אחד עמה ששיקעוהו
בבנין ובא ועמד לפני הקב"ה ואמר: רבונו של עולם! כך שיעבדו את ב-
ניך! מיד ישב עליהם הקב"ה במדת הדין וטבעם בים (ספר האגדה).

וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים ותקח מרים הנביאה את
התף בידה ותצאנה כל הנשים אחריה

בתפים ובמחולות.

אמר אויב: ארדף, אשיג, אחלק שלל,
צללו כעופרת במים אדירים... (ש.ב. צור.טו)

אותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר
שירה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר להם:
מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני (שירה).

בצאת ישראל ממצרים,
בית יעקב — מעם לועז,
היתה יהודה לקדשו,
ישראל ממשלותיו.
הים ראה וינס,
הירדן יסב לאחור,
ההרים רקדו כאילים,
גבעות — כבני צאן.
מה לך הים, כי תנוס,
הירדן — תסב לאחור,
ההרים, תרקדו כאילים,
גבעות — כבני צאן?
מלפני אדון חולי, ארץ,
מלפני אלוה יעקב!
תהלים קי"ד (שירה).

וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים. ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים
ממרה כי מרים הם וילנו העם על משה לאמר:

(קריאות רבים:) מה נשתה? (יחיד:) וירב העם עם משה: (רבים) תנו לנו מים ונשתה!

—למה זה העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני ואת מקני בצמא?
(שמות ט"ו, י"ז)

—זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם!

—את הקשואים —ואת הבצלים

—ואת האבטיחים —ואת השומים (קריאות יחידים)

—ואת החציר —ועתה נפשנו יבשה! (קריאות רבים).
(במדבר י"א)

—ויסעו ויבאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין וילנו על משה ועל אהרן:

—מי יתן מותנו בארץ מצרים! (קריאות רבים)

—בשבתנו על סיר הבשר; —באכלנו לחם לשבע; (יחידים)

—כי הוצאתם אותנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב?
(שמות ט"ז)

וידבר ה' אל משה לאמר: שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען,
אשר אני נותן לבני ישראל. ויעלו ויתרו את הארץ וישובו מקץ ארבעים
יום, וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל אל מדבר
פארן קדשה וישיבו אתם דבר ואת כל העדה ויראום את פרי הארץ, ויס-
פרו לו ויאמרו: באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש
היא וזה פריה, אפס כי עז העם הישב בארץ והערים בצרות גדלות מאד.
(במדבר י"ג)

עד מתי לעדה הרעה הזאת אשר המה מלינים? —במדבר הזה
יפלו פגריכם מבן עשרים שנה ומעלה אשר הלינתם. ובניכם יהיו
רעים במדבר ארבעים שנה עד תם פגריכם במדבר. (במדבר י"ד)

קומו, תועי מדבר, צאו מתוך השממה,
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.

רב לכם לנוע, לנוד בערבה —
לפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.

רק ארבעים שנה נתע בין ההרים —
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.

אל נא יעצרונו קברי הנחשלים,
שבעבדותם מתו — נפסח על החללים!

ירקבו בקלונם סרחיהם על צרורותם,
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.

ימתק לנו חלומם, חלום רב בצלים, שומים,
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.

עוד היום אל מצור יהלך רוח קדים
עת העיט גופת אחרון העבדים.

פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמין —
איש איש בלבבו ישמע הד פעמיו!

איש בלבבו ישמע קול אלה דובר:
לך! היום אל-ארץ חדשה אתה עובר!

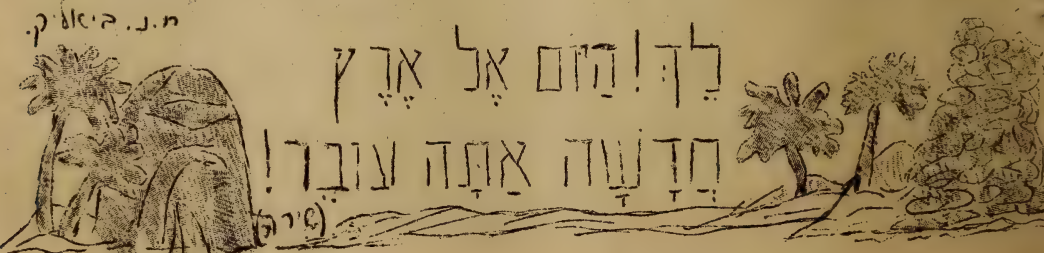
לא! לא לחם קלקל, שלו ודגן שמים —
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!

לא! לא אהל תוהו ועליות שחקים —
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!

כי מלבד המדבר תחת השמים,
עוד לאלהי עולם גדול רחב ידים.

קומו, הבוא, נדים! עזבו את-השממה! ומלבד ילל הישימון, דמי הציה —
אך אל יעל קולכם, דרכו עז [illegible]! תרגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה.

ח.נ. ביאליק.

עבדים היינו — עתה בני חורין
כל דצריך ייתי ויפסח
השתא עבדי
לשנה הבאה בני חורין
כל דכפין ייתי ויכול

שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבַד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ,

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם. (שיר)

הַגָּדַת חֶרְפָּה וְגָאוֹן, כְּאוֹת וּמוֹפֵת לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, עוֹמְדִים בְּפֶתַח דִּבְרֵי הַיָּמִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל יְמֵי יַלְדוּתוֹ. מֵהֶם פִּנָּה וּמֵהֶם יָתֵד לְבִנְיַן חַיָּיו הַלְּאֻמִּיִּים וְהֵם הַצִּיר שֶׁעָלָיו סוֹבְבִים דִּבְרֵי נְבוּאָה וַחֲזוֹ-יִים. "וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר, כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּמִצְרָיִם"- לְזֵכֶר עוֹלָם יִשָּׁנְנוּ הַדְּבָרִים בְּאָזְנֵי דּוֹר וָדוֹר, כְּדֵי לְהַזְהִיר עַל עִצּוּב חַיֵּי עָם וְעַל שְׁמִירַת אֱמוּנִים לְחֵרוּת עָם וּלְחֵרוּת אָדָם.

בְּאוֹת הַסֵּבֶל לֹא נִתְמַעֲטָה בְּרֹב הַיָּמִים וְרַבּוּ לְהוֹרוֹת וּלְהַרְאוֹת לֹא נִתְקַפַּח. מִצְרַיִם הֵן לֹא עָבְרָה וְלֹא בָּטְלָה מִן הָעוֹלָם, הֲלֹא הִיא קַיֶּמֶת וְעוֹמֶדֶת, הֵן מִצְרַיִם שֶׁל נֶפֶשׁ הַיָּחִיד וְהֵן זוֹ שֶׁל הָאֻמָּה וְהֵן זוֹ שֶׁל כְּלַל הָאֱנוֹשׁוּת הַמִּשְׁתַּעְבֶּדֶת. שֵׁבֶט הַנּוֹגֵשׂ שֶׁל סִבְרֵי חַיִּים נוֹאָלִים וּמְעֻוָּתִים תָּלוּי עֲלֵיהֶם וְכוֹפֶה אוֹתָם לְהָקִים פִּיתֹם וְרַעְמְסֵס לֹא לָהֶם.

ב. כצנלסון.

יום הזה — יום אשר לא היה כמוהו לרע מיום אשר הלכנו בגולה, יום של פחדים ואי אמון בחיים לשארית הנמצאה, יום שכלו כפתח עורק נגאה, כיום הזה — יום אשר עין בעין אנו רואים את זרעו של אברהם אבינו בכל הגיטאות אשר הובחנו שמה, את כל התפוררות האומה, התרוקנות תכנה והמות השחור הקורב לה, הבא עליה, את כל עמק היסורים של גסיסת ענק. — כיום הזה — יום שאדם נמכר בו לאלף, הנשמות העדינות הולכות ונמקות משעבוד וכבלים, הזוניות והגסות והמון שופכים את ממשלתם על כל, „והשכינה תכבש בזען רגושה ובעכר כאב וכליאה היא פורטת ובוכה"... כיום הזה הנני בא אליך אח נדכה. שאל, בן-אדם, לנתיבות עולם שאל, אי הדרך, אי?...

י.ח. ברנר.

הכי דורותינו שאול נקרא לך, אלהים,
התשמע קולנו?
מכלאי-ארונקים, השלכנו בם שבורים ונרוסים,
משבות הפקר בין-גבולות, ככלבי הפקר ננוע
בם ואין מאסף,
מטחנה-כתו יצרות, מפלט נבקש, לא! נמצא שם,
מאלה ספינות שחורות, גולשות במחשך לעין-חוץ,
מאוקדי בתי כנסיות, בידי נבלים חללו,
מחבלי קרבנות תרית שוט הנוגש, מול כבוד במרצחת,
מעלבון ישישים, מחרפת עוללים, מענות נשים עדינות,
לך, אלהים, אבי כל-היצור ותואמו, נשוע — הלריק נשוע?

כי איככה לא יתפלץ לבב אדמה בקרבה
ואש ואבדן לא תקיא על ראש עריצי אדם?
איככה לא יהפך יינם לדם בפיהם
ולא יך השחין בשרם לשחית פניהם עד-זועה?
ואיך עוד יקשיחו עמים לבבם לבלתי ראות
ולבלתי הבין,
על-מה עינינו כבה ועל-מה היינו לבז,
ולמה יגיל המון-לשאנו כטיט חוצות
וכבודנו כאפר
ולא יגע בשת, אשם לא יגע ואין ענש כפי לו,
אם לא כי גאולי נחלתנו אכלה תחת שאש נגב,
עקרי אשרש, גחופי כל סער, ואין שם על-לב
להשיב הגולה
ולגאול העולם מחטאו הקדום, חטאו-אות, לנו!?

יעקב כהן (קטע; קריאה).

מי יתן ראשי מים
ועיני — מקור דמעה,
ואבכה יומם ולילה
את חללי בת עמי.

על ההרים אשא נהי
ועל נאות מדבר — קינה,
והפכתי אבלם לששון
ונחמתים מיגונם.

ירמיהו (שירה)

ואעבר עליך ואראך מתבוססת
בדמיך; ואמר לך: בדמיך חיי.

יחזקאל ט"ז, ו' (קריאה)

ולקחתי אתכם מן הגוים, וקבצתי אתכם מכל הארצות, והבאתי אתכם אל אדמתכם, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, מכל טמאותיכם ומכל-גלו-ליכם אטהר אתכם, ונתתי לכם לב חדש, ורוח חדשה אתן בקרבכם, והסרתי את לב האבן מבשרכם, ונתתי לכם לב בשר. (יחזקאל ל"ו, כ"ד-כ"ו)

בקבצי את בית ישראל מן העמים אשר נפצו בם, ונקדשתי בם לעיני הגוים, וישבו על אדמתם, אשר נתתי לעבדי ליעקב, וישבו עליה לבטח, ובנו בתים, ונטעו כרמים וישבו לבטח. (שם כ"ח, כ"ה-כ"ו)

שירה: כה אמר ה' אלהים: ולקחתי אני מצמרת הארז הרמה ונתתי,
מראש ינקותיו רך אקטף ושתלתי אני, על הר-גבה ותלול.
בהר מרום ישראל אשתלנו, ונשא ענף ועשה פרי, והיה לארז אדיר,
ושכנו תחתיו כל צפור כל-כנף, בצל דליותיו תשכנה. וידעו כל-
עצי השדה כי אני ה' השפלתי עץ גבה, הגבהתי עץ שפל,
הובשתי עץ לח והפרחתי עץ יבש, אני ה' דברתי ועשיתי! (שם, י"ז)

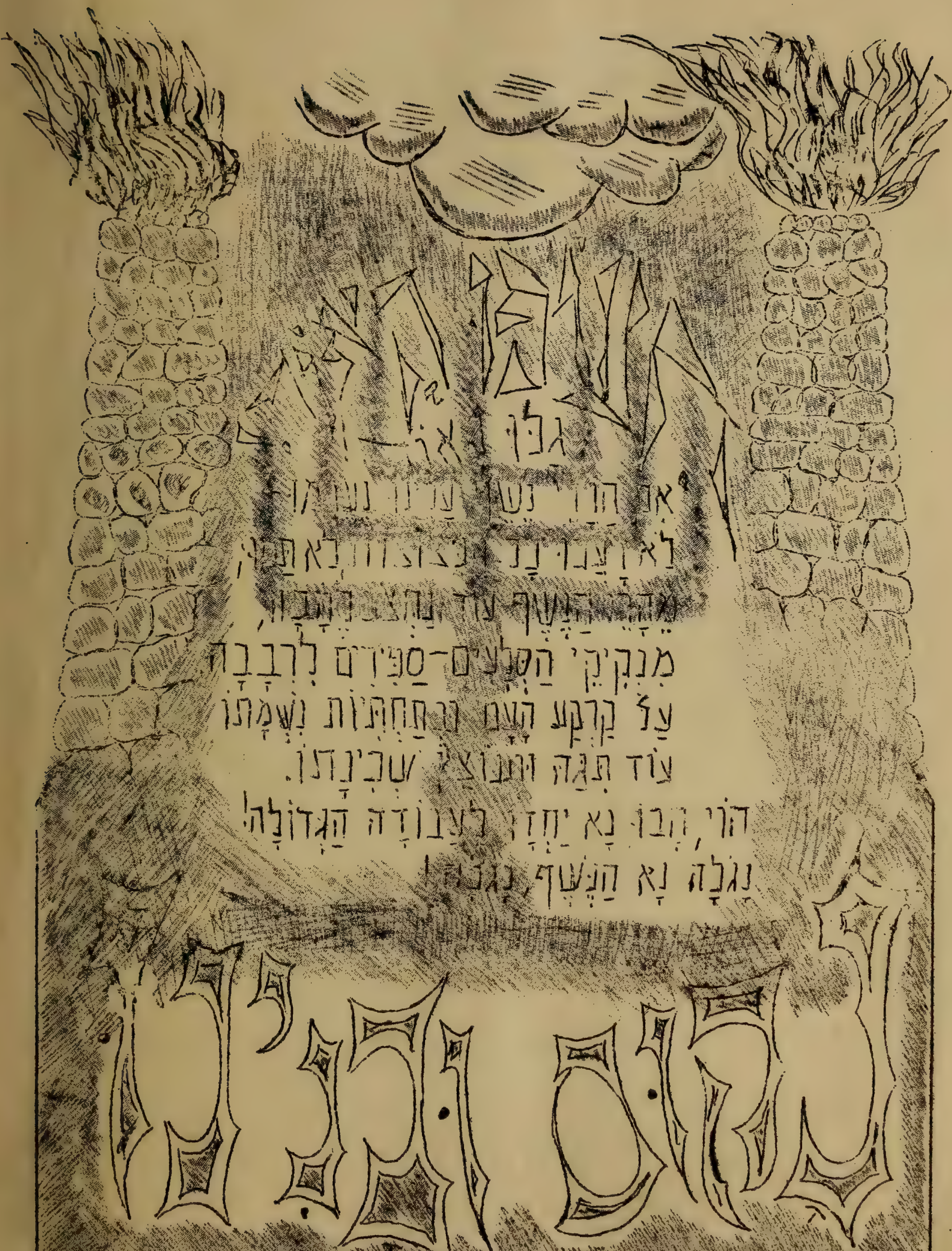
אחי שמעו! לאט לכם בהתגרם לנוס!
הנה אמרתם לבוא היום רב נסינו בכאו אלה...
ההרה, שמח והעלות באש... קראו לכם אוקדי-האש לטורקבמדו,
הכן והכינו... גם אלה הם אלה, ות"ח ות"ט, ודניקין ופטלורה —
עם לנו אין, וכן רבים, רבים עלינו קמו...
אשר ראש הסנה לכל בכפין הדרך — עם אנחנו — כסנה הבוער ואיננו אכל!

י. אורלנד.

הסנה בוער באש והסנה איננו אכל (שירה)

היתה עלי יד-יהוה, ויוציאני ברוח יהוה,
ויניחני בתוך הבקעה; והיא מלאה עצמות.
והעבירני עליהם סביב, סביב; והנה רבות מאוד
על פני הבקעה, והנה יבשות מאוד.
ויאמר אלי: בן אדם! התחיינה העצמות האלה?
ואומר: אדני יהוה, אתה ידעת. ויאמר אלי:
הנבא על-העצמות האלה, ואמרת אליהם:
העצמות היבשות, שמעו דבר יהוה:
כה אמר אדני יהוה לעצמות האלה: הנה אני מביא בכם רוח וחייתם.
ונתתי עליכם גידים, והעליתי עליכם בשר, וקרמתי עליכם עור,
ונתתי בכם רוח וחייתם; וידעתם כי אני יהוה.
ונבאתי כאשר צויתי; ויהי קול כהנבאי, והנה רעש,--
ותקרבו עצמות עצם אל עצמו. וראיתי והנה עליהם גידים,
ובשר עלה, ויקרם עליהם עור מלמעלה; ורוח אין בהם.
ויאמר אלי: הנבא אל-הרוח, הנבא, בן-אדם, ואמרת אל הרוח:
כה-אמר אדני יהוה: מארבע רוחות באי, הרוח, ופחי בהרוגים האלה ויחיו.
והנבאתי כאשר צוני; ותבוא בהם הרוח ויחיו,
ויעמדו על רגליהם חיל גדול מאוד מאוד.
ויאמר אלי: בן-אדם! העצמות האלה כל בית ישראל המה; הנה אומרים:
יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו; נגזרנו לנו. לכן הנבא ואמרת אליהם:
כה-אמר אדני ה': הנה אני פותח את-קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם, עמי;
והבאתי אתכם אל אדמת ישראל. וידעתם, כי-אני ה', בפתחי את-קברותיכם ובהעלותי
אתכם מקברותיכם עמי. ונתתי רוחי בכם וחייתם, והנחתי אתכם על אדמתכם;
וידעתם, כי אני ה' דברתי ועשיתי. נאם יהוה.

(יחזקאל ל"ז)

מנקיקי הסלעים–ספירים לרבבה
עוד תגה ותנוצץ שכינתו.
הוי, הבו נא יחדו לעבודה הגדולה!
נגלה נא הנשף, נגלה!

צפינו. לשנות את פני העולם, לשים קץ
לשעבוד אדם באדם, והקץ נעוץ
בחביון הדורות. מתי נולדנו? בשעה
שנידוף כבוד ראשון הדרת בלב העבד. מתי הרימונו
את הדגל? בשעה שהתקומם המשפל הראשון נגד משפילו.
שהצר נפל ושבר נקים, כי צמאנו הצדק ושחרור האדם.
נולדנו עם הנף החמה של האדם המשתחרר. בכל
מערכות האנושות למרות שם היינו, בכל שפה קטל של
מדכאים, בכל „יציאות מצרים" של כל העמים וכל הדורות:
על גרדום ועל מוקד, במחני כלא ועל בריקדות.
אך גם אם שהצר נפל, נקום ונתעודד, אנו ואלה אשר
יבואו אחרינו ויצאו במערכותינו כאשר יצאנו אנחנו מארץ-
בות סולל ברכנו לפנינו. יום יבוא והיה גאלנו לדגל החב-
רה המשוחררת, האדם יקום במלא קומתו ויתגלה לעין
כל באור הנצחים הצפון בו, כשגבותו רחבה ולבו טהור
ויבין נאמנות וחיו חופש וצדק, אין לא עבד עברי
ולא עבד כנעני, לא כושי ולא סיני, וכבוד כל אדם
ראש פנה הוא לחברה הנעלית.

כי יבא היום ההוא

(שירה)

א. בילינסון.

הטרם אתנו הליל – בואו, בואו הכל!
אמצו אמץ, עקשני ועד
שלא נלך לרוצות, האמנם יבצר לגל
את האבן מפי הבאר?
רחל. (שירה)

לא נִתְּקָה עוד הַשַּׁלְשֶׁלֶת,
עוד נִמְשֶׁכֶת הַשַּׁלְשֶׁלֶת
מִן אָבוֹת אֱלֵי בָנִים,
מִנִּי מְדוֹרוֹת אֱלֵי מְדוֹרוֹת.
עוד נִמְשֶׁכֶת הַשַּׁלְשֶׁלֶת...
י. למדן (ילקוט ל-3 קבוצות)

ערב פסח

פסח – התקוה שאנו מאמינים:
ישראל נושע תשועת עולמים.
פֶּסַח לֶעָתִיד!
פסח – טכס הדריו להתריאה,
ובני ישראל יוצאים ביד רמה.
פֶּסַח מִצְרָיִם!
פסח – ישע ותעצום שלום,
בשמחה תצאו ובשלום.
פֶּסַח לֶעָתִיד!